

krever. Det er derimod dem, der vel have Villien dertil, men som mangle Evnen, hvilke man efter min Formening fortrinnsviis maa have sin Opmærksomhed henvendt paa og maa tage under Armenes og fremhjælpe til Kundskaber. Naar Pengene anvendes paa den saaledes af mig angivne Maade, troer jeg, at de ville bringe det største og gavnligste Udbytte for Samfundet i Almindelighed. — Naar der er blevet talt om Examinere som noget saa Afstræffende, skal jeg endnu kun sige, at Examen og Examen jo er to Ting og kunne tages i forskjellig Betydning. Dersom man vil afholde en Afgangsexamen ved en Folkehøiskole blot for at erkjendige sig om, til hvilket Standpunkt Eleverne ere bragte i den Tid, hvori de have besøgt Skolen, saa finder jeg slet ikke noget Forkasteligt ved en saadan Examen. Vilde man derimod afholde en Examen ved dem, hvor man gav Points i de enkelte Fag, og man derpaa vilde bygge noget Varigt for Elevernes hele Fremtid, saaledes som man f. Ex. har Examinere ved Seminarierne, ja, saa troer jeg rigtignok ikke, at en Examen under den Form vilde være en Institution, som svarede til, hvad der savnes i Livet.

Mr. Andersen: Det forekommer mig, at de Oplysninger, som den høitberedede Minister for Kirke- og Underviisningsvæsenet har sagt os, at han fordrer, for at der skal kunne gives Understøttelse til nogen Folkehøiskole, maae være fuldkomment tilstrækkelige, og jeg indseer ikke, at der er nogen gyldtig Grund til at ville skærpe Bestemmelserne derom. Efter det af tre ærede Medlemmer under Nr. 7 stillede Forslag skal det jo fordres, at Skolerne drives efter faste Planer, og at Underviisningen meddeles paa en Maade, der svarer til Elevernes Fremtidbestemmelse. Saadanne Planer kan man nu sagtens faae, men hvem kan kontrollere, at disse Planer overholdes? Jeg troer derhos, at det vil være uhenfigtsmæssigt paa den omtalte Maade at binde Hænderne paa Lærerne. Enhver Lærer arbejder paa den Maade, som falder ham naturligt og rigtigst, og jeg tilstaaer, at jeg i saa Henseende maa slutte mig til, hvad der blev udtalt af det ærede 6te Medlem for Kjøbenhavn (Ploug)

om, at baade den Skole, hvori der synges meget og fortælles megen Historie og som gaaer ud paa den saakaldte folkelige Bøffelse, og den Skole, hvori der meddeles Underviisning i Landmaaling og i Naturvidenskabene, i en vis Henseende kan arbejde meget tilfredsstillende og komme til et meget godt Resultat. Dersom der blev indført saadanne skarpe Bestemmelser, med hvilke der derhos skulde føres Control til det Yderste, og dersom man endvidere kun vilde give Understøttelse til de enkelte Skoler som svarede til disse Bestemmelser, saa vil jeg henstille, hvilken Utilfredshed og Uvilje det vilde vække i Befolkningen. Der er allerede Uenighed nok tilstede i Almuebefolkningen baade paa Skolens og paa Kirkens Enmærker, og dersom man vil træffe strengt tvingende Bestemmelser i den her omhandlede Retning, saa vil man derved gjøre denne Adskillelse i Befolkningen endnu større. Dersom nogen Skole virkelig arbejder paa en vilblevende Maade og giver de unge Mennesker en forfinet Uddannelse eller meddeler dem ekstravagante Begreber, saa troer jeg, at Saadant bedst modarbejdes gennem Pressen — vi have jo Trykkefrihed her i Landet — og gennem Discussionsmøder. Jeg troer, at den bedste Control, der kan føres med Folkehøiskolerne, er den, som Befolkningen selv fører. Der, hvor der meddeles en frugtbringende og livlig Underviisning, søge de unge Mennesker hen, og dersom der er noget Extravagant ved den, vil det nok med Tiden falde bort af sig selv. Vi maae finde os i, at det, som En anseer for mindre heldigt og en Anden for mere heldigt, faaer Lov til at gjøre sig gjældende efter den Enkeltes Overbeviisning om, hvad der er det Rigtigste og Heldigste. Jeg troer altsaa, at det vilde være uheldigt og kun vilde tjene til at vække en større Adspjættelse i Befolkningen, dersom man vilde gjøre den Control skarper, som skulde føres med Folkehøiskolerne. Med Hensyn til Fordelingen af de bevilgede 14,000 Rd. til de forskjellige Folkehøiskoler kan jeg iøvrigt ikke erkjende, at det skulde være nogen tilstrækkelig Grund til vedblivende at give en Skole Tilskud, at den har havt et saadant i en Række af Aar. Jeg troer, at det vil være meest stemmende med Befolkningens Dunst, at det nævnte